

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 182/04-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Ing. Pavla Podmanického, bytom K. N. M., zastúpeného advokátom JUDr. M. S., Advokátska kancelária, Č., namietajúcej porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 623/96 na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 623/96 p o r u š i l základné právo Ing. Pavla Podmanického na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 623/96 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. Pavlovi Podmanickému p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Čadca p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Čadca j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Ing. Pavla Podmanického v sume 4 764 Sk (slovom štyritisíc sedemstošesťdesiatštyri slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. S., Advokátska kancelária, Č., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Ing. Pavla Podmanického vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 182/04-10 z 10. júna 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Ing. Pavla Podmanického, bytom K. N. M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. S., Advokátska kancelária, Č., namietajúcu porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 623/96.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že 2. mája 1995 podal na okresnom súde žalobu o zaplatenie sumy 4 903,50 Sk s príslušenstvom, ktorá je vedená pod sp. zn. 13 C 623/96. V ďalšom texte sťažnosti sťažovateľ uviedol chronologický prehľad

procesných úkonov vykonaných v predmetnom konaní. Konanie v predmetnej veci trvá od roku 1995, t. j. už 9 rokov, a dosiaľ nebolo právoplatne ukončené. Okresný súd síce v predmetnej veci rozhodol rozsudkom z 3. júna 2002, avšak uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 177/03 z 31. júla 2003 bol tento rozsudok zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie okresnému súdu. Sťažovateľ žiadal okresný súd o odstránenie prietáhov v predmetnom konaní urgenciami z 29. septembra 1995 a z 2. apríla 2004. Následne po doručení jeho urgencie zákonná sudkyňa 5. apríla 2004 nariadila vo veci termín pojednávania na 13. máj 2004.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd porušil v predmetnom konaní jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov tým, že *„v dĺžke celého súdneho konania, ktoré sa začalo v roku 1995... doposiaľ súd vo veci právoplatne nerozhodol“*, ďalej tým, že *„v dôsledku neexistencie právoplatného rozhodnutia vo veci je navrhovateľ nútený neustále rozširovať návrh o ďalšie obdobia nedoplatku, ktoré by inak boli predmetom samostatných žalôb“*, ako aj tým, že v období od 31. júla 2003 (vydanie uznesenia krajského súdu sp. zn. 8 Co 177/03) až do súčasnosti okresný súd vo veci nerozhodol, pretože koná s prietahmi.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti konštatoval, že podľa neho nejde v predmetnom konaní o právne zložitú vec, avšak zároveň poukázal aj na skutočnosť, že ani právna zložitost' sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za prietahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nedokonalým poznaním obsahu samotnej podstaty veci, odbornou nepripravenosťou na pojednávanie, neodborným využitím času určeného na pojednávanie, neodborným vedením jednotlivých pojednávaní a nariadovaním dokazovania bez náležitého zistenia procesne významných skutočností pre toto dokazovanie.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal, aby ústavný súd nálezom rozhodol:

„Základné právo Ing. Pavla Podmanického, (...), na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného

súdu v Čadci v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 623/96 o zaplatenie sumy 55 044 Sk bolo porušené.

Okresnému súdu v Čadci prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 623/96 konal bez zbytočných prieťahov.

Ing. Pavlovi Podmanickému priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk (slovom jednototísic slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Čadci povinný vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd v Čadci je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia vo výške 4 764,40 Sk, (2 úkony po 1 865,81 Sk – prevzatie a príprava zastúpenia a sťažnosť, 2-krát režijný paušál po 136 Sk, DPH 19 % - 760,68 Sk) na účet JUDr. M. S. (...) do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

V sťažnosti sa sťažovateľ domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk, pričom tento nárok odôvodnil predovšetkým dĺžkou celého konania, ktoré trvá už deväť rokov, ako aj tým, že uvedenú sumu považuje za primeranú, pretože sťažovateľ „s neustálymi prieťahmi stráca dôveru v súdny systém, ktorého prvoradou úlohou je chrániť práva a oprávnené záujmy osôb“, a tým, že nečinnosťou okresného súdu pretrváva u sťažovateľa stav právnej neistoty, ktorý môže odstrániť jedine právoplatné meritórne rozhodnutie v predmetnej veci.

V závere svojej sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu z 12. júla 2004 k sťažnosti sťažovateľa vyjadril prostredníctvom predsedníčky okresného súdu. Táto vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 12/04-ÚS z 29. septembra 2004 uviedla, že v predmetnej veci z hľadiska predmetu konania ide podľa nej o zložitú právnu vec, o čom svedčí okrem iného aj obsah vykonaného procesného dokazovania. V ďalšom texte svojho vyjadrenia k sťažnosti uviedla, že podľa nej sa sťažovateľ „(...) sám dopúšťal prieťahovosti, ak tvrdí, že súd nerozhodol doposiaľ. Nepredkladal z vlastnej iniciatívy napr. listinné dôkazy, tieto súd zadovažoval sám, prípadne ich zabezpečil tak, že písomne vyzýval právneho zástupcu

navrhovateľa na doplnenie týchto dôkazov. Krajský súd Žilina vo svojom rozhodnutí (z 26. 10. 1999 - čl. 105 - 106 spisu) konštatuje túto skutočnosť najmä to, aby súd vyzval navrhovateľa, aby svoju pohľadávku uplatnenú v návrhu špecifikoval za aké obdobie, z akého titulu žiada plnenie a to podložil aj listinnými dokladmi. Tvrdím, že až do dňa vytýčeného posledného pojednávania do 13. 5. 2004 nemal ustálený predmet sporu – svedčí o tom aj predložená úprava rozsudového návrhu z 13. 5. 2004. Jedná sa pri tom aj o hmotno-právnu stránku konania – súd už aj s prihliadnutím na to, že navrhovateľ je zastúpený advokátom, poučenie v tomto smere poskytnúť nemohol. Popieram akúkoľvek odbornú nepripravenosť, neodborné vedenie pojednávania, nedokonalé poznanie obsahu podstaty veci a nesprávnu organizáciu práce.

Súd bol nútený pojednávanie z 24. 6. 2004 odročiť za účelom výsluchu odporkyne k úprave návrhu, ktorá bola aj vypočutá prostredníctvom dožiadaného súdu dňa 6. 8. 2004. Vec je v súčasnosti zrelá na rozhodnutie.

Som toho názoru, že priesťah spočívajúci v tom, že súd doposiaľ nerozhodol zapríčinil navrhovateľ.

Súd vykonal množstvo procesných úkonov súvisiace s vedeným konaním – prehľad procesných úkonov a ich priebeh označuje vo svojom podaní aj navrhovateľ.

K celkovej dĺžke vedeného konania sa podpísalo aj to, že súd viac mesiacov vykonal aj šetrenie ohľadne pobytu odporkyne, ktorá zmenila svoje bydlisko, odsťahovala sa z miesta bydliska, založila si novú rodinu. Jednalo sa taktiež o obdobie keď súd konať plynule nemohol.

Nesúhlasím s tvrdením sťažovateľa, že v dôsledku neexistencie právoplatného rozhodnutia je nútený neustále rozširovať návrh o ďalšie obdobie nedoplatku, ktoré by inak boli predmetom samostatných žalôb, pretože sám sťažovateľ až úpravou rozsudového návrhu z 13. 5. 2004 ustálil obdobie nedoplatku od 1. 10. 1994 do 16. 7. 1999, za ďalšie obdobie v žiadnom prípade nie je na mieste rozšírenie žalobného návrhu, nakoľko od 16. 7. 1999 odporkyňa v predmetnom byte (za užívanie čoho sa nájom žiada) nebyva, čo veľmi dobre vie aj sťažovateľ.

Z týchto dôvodov sťažnosť nepovažujem za dôvodnú.

Netrvám na tom, aby ústavný súd konal vo veci samej na verejnom ústnom pojednávaní a súhlasím, aby bolo upustené od tohto pojednávania. (...)“

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľ podal 2. mája 1995 na okresnom súde návrh na zaplatenie 4 903,50 Sk s príslušenstvom z titulu dlžného nájomného za obdobie od októbra 1994 do apríla 1995 proti M. V., bytom K. N. M. (ďalej len „žalovaná“).

Okresný súd 8. mája 1995 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Podľa záznamu súdnej kancelárie z 21. júna 1995 súdny poplatok v tento deň ešte sťažovateľom nebol zaplatený. Okresný súd následne z tohto dôvodu uznesením č. k. Ro 425/95-6 z 21. júna 1995 konanie v predmetnej veci zastavil.

Sťažovateľ podal proti uzneseniu z 21. júna 1995 prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie, ktoré bolo okresnému súde doručené 28. júna 1995.

Podľa úradných záznamov vypracovaných pracovníčkami okresného súdu (vedúcou kancelárie, súdnou tajomníčkou a pracovníčkou podateľne) 12. mája 1995 a 12. júla 1995 na okresnom súde zaplatenie súdneho poplatku sťažovateľom nebolo zaevidované.

Vo veci konajúci sudca nechal 18. októbra 1995 vypracovať predkladáciu správu pre Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorému bol spisový materiál v predmetnej veci doručený 25. októbra 1995. Dňa 14. novembra 1995 bol Krajským súdom v Banskej Bystrici spisový materiál v predmetnej veci bez meritórneho rozhodnutia vrátený okresnému súde.

Okresný súd 3. decembra 1996 vypočul v predmetnej veci M. B. (pracovníčku právneho zástupcu sťažovateľa), ktorá uviedla, že súdny poplatok bol zaplatený v kolchoch na rube výzvy okresného súdu, ktorú osobne odovzdala v podateľni okresného súdu.

Okresný súd 11. decembra 1996 zaviazal žalovanú platobným rozkazom č. k. 1 Ro 425/95-15 zaplatiť žalovanú sumu do 15 dní od jeho doručenia.

Žalovaná prostredníctvom svojho právneho zástupcu doručila 20. decembra 1996 okresnému súdu odpor proti platobnému rozkazu z 11. decembra 1996.

Pokynom z 23. decembra 1996 nechal vo veci konajúci sudca zapísať predmetnú vec do registra „C“.

Pokynom z 21. januára 1997 nechal vo veci konajúci sudca doručiť odpor proti platobnému rozkazu žalovanej právneho zástupcovi sťažovateľa a súčasne zistiť presnú adresu bydliska sťažovateľa zo spisu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 422/96.

Podľa úradného záznamu spísaného 11. februára 1997 pracovníčka okresného súdu na základe pokynu zákonného sudcu zistila a zaznamenala požadované informácie týkajúce sa spisu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 422/96. Pokynom z toho istého dňa nechal vo veci konajúci sudca pripojiť spis okresného súdu sp. zn. 8 C 899/94 a vykonať niekoľko ďalších procesných úkonov na zabezpečenie podkladov pre rozhodnutie v predmetnej veci. Podľa záznamu na žiadanke o vydanie spisu sa žiadaný spis v archíve okresného súdu nenachádzal.

Právny zástupca sťažovateľa reagoval na výzvu okresného súdu z 11. februára 1997 podaním z 25. februára 1997 doručeným okresnému súdu v ten istý deň.

Pokynom z 5. marca 1997 nariadil vo veci konajúci sudca termín pojednávania na 18. marec 1997 a nechal naň predvolať účastníkov konania, ako aj ich právnych zástupcov.

Okresný súd pojednávanie konané 18. marca 1997 uznesením odročil za účelom získania viacerých listinných dôkazov, vykonania ohliadky na mieste samom a súčasne zaviazal žalovanú zložiť zálohu na trovy ohliadky.

Podľa záznamu o zložení z 24. marca 1997 na účet okresného súdu bola zaplatená žalovanou záloha v sume 600 Sk.

Žalovaná prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaslala okresnému súdu v prílohe svojho listu zo 17. apríla 1997 zoznam priestupkových konaní vedených Okresným úradom v Kysuckom Novom Meste a potvrdenie Základnej školy v P. ohľadne správania syna sťažovateľa voči žalovanej.

Dňa 29. apríla 1997 nariadil vo veci konajúci sudca termín ohliadky bytu na 19. máj 1997 a nechal zabezpečiť prítomnosť účastníkov konania, ako aj ich právnych zástupcov na nej. V spisovom materiáli sa nachádza ďalej zápisnica z 19. mája 1997 z ohliadky bytu vykonanej samosudcom.

Pokynom z 21. mája 1997 vo veci konajúci sudca nechal zaslať výzvu právnemu zástupcovi žalovanej, aby mu v lehote 10 dní oznámil, či medzi účastníkmi konania došlo k uzatvoreniu mimosúdnej dohody.

Okresný súd 13. júna 1997 uznesením č. k. 13 C 623/96-41 priznal na základe predloženej faktúry č. 37/97 účtované prepravné za prepravu osôb pri vykonávaní ohliadky na mieste samom a uznesením č. k. 13 C 623/96-42 nariadil účastníkom konania zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania v lehote 7 dní.

Pokynom súdnej kancelárie z 13. júna 1997 nechal vo veci konajúci sudca zaslať výzvy Mestskému úradu Kysucké Nové Mesto (ďalej len „MÚ Kysucké Nové Mesto“) a aj BYTTE, Bytovému podniku Kysucké Nové Mesto.

MÚ Kysucké Nové Mesto požadované údaje okresnému súdu oznámil listom doručeným mu 26. júna 1997.

Vo veci konajúci sudca nechal pokynom z 18. augusta 1997 zaslať výzvy BYTTE, Bytovému podniku Kysucké Nové Mesto, ako aj Stredoslovenským energetickým závodom Žilina.

Stredoslovenské energetické závody Žilina reagovali na výzvu okresného súdu listom z 2. septembra 1997.

Vo veci konajúci sudca nechal pokynom z 19. septembra 1997 zaslať výzvu MÚ Kysucké Nové Mesto, aby mu písomne oznámil subjekt poverený výkonom správy nehnuteľnosti sťažovateľa, a taktiež urgovať sťažovateľa, aby v lehote 7 dní zložil zálohu na vykonanie znaleckého dokazovania. Sťažovateľovi sa uznesenie okresného súdu nepodarilo dvakrát po sebe doručiť.

Podľa úradného záznamu z 29. októbra 1997 pracovníčka okresného súdu zistila, že sa sťažovateľ zdržuje na B. ulici v K. N. M. V ten istý deň bol daný zákonným sudcom opätovný pokyn na doručenie uznesenia o uložení povinnosti zložiť zálohu na trovy znaleckého dokazovania v lehote 7 dní na zistenú adresu.

Pokynom z 29. decembra 1997 nechal vo veci konajúci sudca vykonať viacero procesných úkonov v predmetnej veci.

Mestská polícia Kysucké Nové Mesto odpovedala na výzvu okresného súdu prípisom z 12. januára 1998, v prílohe ktorého mu zaslala doručenkou podpísanú sťažovateľom.

Právny zástupca sťažovateľa listom z 20. januára 1998 rozšíril návrh sťažovateľa a požiadal okresný súd, aby túto zmenu návrhu pripustil.

KYSUCA, s. r. o., K. N. M. odpovedala na výzvu okresného súdu listom z 22. januára 1998.

Podľa záznamu o zložení z 31. januára 1998 sťažovateľ uhradil preddavok na trovy znaleckého dokazovania 20. januára 1998.

Pokynom zo 6. februára 1998 nechal vo veci konajúci sudca vykonať viaceré procesné úkony v predmetnej veci.

Okresný súd uznesením č. k. 13 C 623/96-58 zo 6. februára 1998 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva, ktorý mal znalecký posudok vypracovať v lehote 60 dní.

Dňa 16. marca 1998 nechal vo veci konajúci sudca doručiť spis súdnemu znalcovi spolu s uznesením č. k. 13 C 623/98-58 zo 6. februára 1998.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaplatil súdny poplatok za rozšírený návrh v kolkoch na rube výzvy okresného súdu, ktorú zaslal okresnému súdu v prílohe svojho listu z 24. marca 1998.

Znalec okresnému súdu v prílohe listu z 23. októbra 1998, v ktorom vyúčtoval znalečné v predmetnej veci, doručil znalecký posudok č. 72/1998.

Okresný súd uznesením č. k. 13 C 623/96-76 zo 4. novembra 1998 priznal znalcovi znalečné. Pokynom z toho istého dňa vo veci konajúci sudca nechal vykonať ďalšie procesné úkony v predmetnej veci.

Právny zástupca sťažovateľa podaním z 24. novembra 1998 upravil návrh sťažovateľa.

Na pojednávaní konanom 26. novembra 1998 okresný súd uznesením pripustil zmenu návrhu v súlade s podaním právneho zástupcu sťažovateľa z 24. novembra 1998, vypočul účastníkov konania a ich právnych zástupcov a po oboznámení sa s listinnými

dôkazmi v predmetnej veci uznesením pojednávanie odročil na neurčito za účelom predloženia ďalších listinných dôkazov.

Právny zástupca žalovanej v prílohe svojho listu z 8. decembra 1998 okresnému súdu zaslal doklady o platbe za elektrickú energiu za uplynulé obdobie rokov 1996, 1997, 1998.

Právny zástupca sťažovateľa podaním doručeným okresnému súdu 21. decembra 1998 požiadal o pripustenie zmeny návrhu v predmetnej veci.

Pokynom zo 7. januára 1999 nechal vo veci konajúci sudca doručiť uznesenie č. k. 13 C 623/96-78 s vyznačenou doložkou právoplatnosti účtárni okresného súdu na výplatu znalečného.

Pokynom zo 17. februára 1999 nechal vo veci konajúci sudca zaslať výzvy spoločnosti KYSUCA, s. r. o., Okresnému úradu Kysucké Nové Mesto, odboru školstva, a taktiež doručiť podanie právneho zástupcu sťažovateľa z 15. decembra 1998 právnemu zástupcovi žalovanej.

Okresnému súdu bola doručená odpoveď Okresného úradu Kysucké Nové Mesto 16. marca 1999. KYSUCA, s. r. o., reagovala na výzvu okresného súdu podaním doručeným okresnému súdu 17. marca 1999.

Pokynom z 8. apríla 1999 vo veci konajúci sudca okresného súdu nariadil termín pojednávania na 29. apríla 1999, nechal naň predvolať účastníkov konania, ako aj ich právnych zástupcov a zaslať výzvu žalovanej.

Okresný súd na pojednávaní konanom 29. apríla 1999 po vypočutí právnych zástupcov účastníkov konania a sťažovateľa vyhlásil rozsudok č. k. 13 C 623/96-93, ktorým návrh sťažovateľa zamietol a súčasne ho zaviazal zaplatiť žalovanej trovy konania, ako aj zaplatiť okresnému súdu trovy preddavkované štátom.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 11. júna 1999 bol rozsudok č. k. 13 C 623/96-93 z 29. apríla 1999 doručovaný právnym zástupcom účastníkov konania.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu podal podaním z 29. júna 1999 proti rozsudku č. k. 13 C 623/96-93 z 29. apríla 1999 odvolanie.

Pokynom z 20. augusta 1999 nechal vo veci konajúci sudca doručiť podané odvolanie právnemu zástupcovi žalovanej, aby sa k nemu v lehote 10 dní písomne vyjadril, a súčasne vyzvať právneho zástupcu sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Pokynom z 27. augusta 1999 nechal vo veci konajúci sudca vyhotoviť predkladaciu správu pre krajský súd za účelom predloženia spisu na rozhodnutie o podanom odvolaní.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu okresnému súdu listom zo 14. septembra 1999 oznámil, že súdny poplatok za odvolanie zaplatil.

Krajskému súdu bol spisový materiál v predmetnej veci doručený 14. septembra 1999. Vo veci konajúci sudca krajského súdu pokynom zo 4. októbra 1999 nariadil termín pojednávania v predmetnej veci na 26. október 1999 a nechal naň predvolať právnych zástupcov účastníkov konania.

Na pojednávaní konanom 26. októbra 1999 krajský súd po vypočutí právnych zástupcov účastníkov konania uznesením č. k. 23 Co 2172/99-104 zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Spisový materiál v predmetnej veci bol okresnému súdu vrátený 31. januára 2000.

Pokynom z 8. februára 2000 nechal vo veci konajúci sudca zaslať uznesenie krajského súdu z 26. októbra 1999 právnym zástupcom účastníkov konania.

Okresný súd listom z 28. apríla 2000 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby v lehote 30 dní upresnil nárok sťažovateľa s poukazom na závery rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 23 Co 2172/99 z 26. októbra 1999.

Právny zástupca sťažovateľa listom z 19. júna 2000 na základe výzvy okresného súdu upresnil nárok sťažovateľa. Na základe pokynu zákonného sudcu z 26. júna 2000 bol tento návrh v predmetnej veci doručený právnenému zástupcovi žalovanej.

Pokynom z 22. septembra 2000 nechal vo veci konajúci sudca vyzvať právneho zástupcu sťažovateľa na predloženie listinných dôkazov v lehote 30 dní.

Listom zo 14. septembra 2000 právny zástupca žalovanej okresnému súdu oznámil, že 11. septembra 2000 žalovaná odvolala jeho plnomocenstvo na jej zastupovanie, a súčasne mu oznámil novú adresu žalovanej pre doručovanie pošty.

Právny zástupca sťažovateľa reagoval na výzvu okresného súdu listom zo 17. októbra 2000, v ktorom okresnému súdu zaslal žiadané listinné dôkazy.

Pokynom zo 7. novembra 2000 nechal zákonný sudca vyzvať právneho zástupcu žalovanej, aby okresnému súdu v lehote 20 dní písomne oznámil, od ktorého dátumu prestala žalovaná sporný byt užívať a či medzičasom zaplatila sťažovateľovi finančnú čiastku z titulu nájomného.

Listom zo 6. decembra 2000 bývalý právny zástupca žalovanej okresnému súdu oznámil, že jeho výzve nemôže vyhovieť s poukazom na jeho už doručený list okresného súdu zo 14. septembra 2000.

Pokynom z 11. januára 2001 vo veci konajúci sudca nechal doručiť výzvu zo 7. novembra 2000 na adresu žalovanej, ktorú označil jej právny zástupca. Zásielka sa vrátila nedoručená s poznámkou „*adresát nezastihnutý*“.

Dňa 2. februára 2001 nechal vo veci konajúci sudca požiadať Register obyvateľov Banská Bystrica o oznámenie súčasnej adresy žalovanej. Následne 27. februára 2001 mu bola doručená jeho odpoveď.

Listom z 13. apríla 2001 (doručeným okresnému súdu 20. apríla 2001) žalovaná oznámila zmenu svojej adresy a požiadala o doručovanie písomností na túto adresu.

Pokynom z 25. apríla 2001 nechal vo veci konajúci sudca doručiť výzvu zo 7. novembra 2000 žalovanej na jej novú adresu. Žalovaná reagovala na výzvu okresného súdu listom doručeným 21. júna 2001.

Vo veci konajúci sudca pokynom z 24. júla 2001 nariadil na 27. september 2001 pojednávanie v predmetnej veci, na ktoré nechal predvolať účastníkov konania a právneho zástupcu sťažovateľa. Písomnosť adresovaná žalovanej sa vrátila späť s poznámkou „*adresát nezastihnutý*“.

Na pojednávaní konanom 27. septembra 2001 okresný súd uznesením pripustil zmenu návrhu sťažovateľa a uložil jeho právnenému zástupcovi ďalšie povinnosti. Ďalším uznesením bolo následne pojednávanie v predmetnej veci odročené na neurčito s tým, že žalovaná bude na ďalšie pojednávanie predvolaná prostredníctvom Obvodného oddelenie Policajného zboru Považská Bystrica (ďalej len „OO PZ Považská Bystrica“).

Podaním zo 4. októbra 2001 právny zástupca sťažovateľa okresnému súdu oznámil, že rozsudkom sp. zn. 10 C 859/99 zo 17. februára 2000 okresný súd určil, že povinnosť žalovanej nie je viazaná na povinnosť sťažovateľa zabezpečiť jej náhradný byt alebo náhradné ubytovanie.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu zo 16. októbra 2001 okresný súd zaslal výzvu OO PZ Považská Bystrica za účelom zistenia miesta pobytu žalovanej. OO PZ Považská Bystrica listom doručeným 12. februára 2002 okresnému súdu oznámilo nahlásený trvalý i prechodný pobyt žalovanej.

Pokynom súdnej kancelárie z 2. apríla 2002 vo veci konajúci sudca nariadil termín pojednávania na 3. jún 2002, nechal naň predvolať sťažovateľa i jeho právneho zástupcu a požiadať o predvolanie žalovanej prostredníctvom OO PZ Považská Bystrica.

Dňa 21. mája 2002 bola okresnému súdu doručená odpoveď OO PZ Považská Bystrica z 19. mája 2002, v ktorej okresnému súdu oznámilo, že listovú zásielku si žalovaná prevzala.

Na pojednávaní konanom 3. júna 2002 okresný súd po vypočutí účastníkov konania a právneho zástupcu sťažovateľa vyhlásil rozsudok č. k. 13 C 623/96-142, ktorým zaviazal žalovanú uhradiť sťažovateľovi istinu 20 244 Sk s príslušenstvom, pričom jej súčasne povolil splatenie tejto sumy v pravidelných mesačných splátkach. Návrh v časti týkajúcej sa zaplatenia istiny 34 800 Sk s príslušenstvom zamietol, žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania a sťažovateľa zaviazal zaplatiť 1 200 Sk z titulu trov preddavkovaných štátom.

Pokynom zo 6. augusta 2002 nechal vo veci konajúci sudca rozsudok č. k. 13 C 623/96-142 z 3. júna 2002 doručiť právnym zástupcom sťažovateľa a žalovanej.

Právny zástupca sťažovateľa listom z 20. augusta 2002 podal voči rozsudku č. k. 13 C 623/96-142 z 3. júna 2002 odvolanie.

Žalovaná listom doručeným okresnému súdu 11. septembra 2002 podala proti rozsudku č. k. 13 C 623/96-142 z 3. júna 2002 odvolanie.

Pokynom z 11. novembra 2002 nechal vo veci konajúci sudca vyzvať žalovanú, aby v lehote 10 dní predložila okresnému súdu ešte jedno vyhotovenie odvolania, a súčasne jej nechal zaslať odvolanie sťažovateľa.

Okresný súd na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 18. februára 2003 doručil odvolanie žalovanej právneho zástupcovi sťažovateľa a súčasne vyzval účastníkov konania uznesením na zaplatenie súdnych poplatkov za nimi podané odvolania.

Dňa 22. apríla 2003 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu sťažovateľa, v ktorom oznámil, že súdny poplatok za odvolanie zaplatil.

Pokynom z 2. júna 2003 nechal vo veci konajúci sudca predložiť spis v predmetnej veci krajskému súdu. Spisový materiál v predmetnej veci bol doručený krajskému súdu 19. júna 2003.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Co 177/03 z 31. júla 2003 bol rozsudok č. k. 13 C 623/96-142 z 3. júna 2002 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Spisový materiál v predmetnej veci bol okresnému súdu doručený 9. októbra 2003.

Pokynom z 19. novembra 2003 vo veci konajúci sudca nechal doručiť uznesenie krajského súdu z 31. júla 2003 právnym zástupcom sťažovateľa a žalovanej.

Pokynom z 19. februára 2004 vo veci konajúci sudca nariadil termín pojednávania v predmetnej veci na 13. máj 2004 a nechal naň predvolať účastníkov konania a právneho zástupcu sťažovateľa.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu listom z 2. apríla 2004 (doručeným v ten istý deň) urgoval okresný súd, aby *„vo veci konal a nariadil pojednávanie“*.

Na pojednávaní konanom 13. mája 2004 právny zástupca sťažovateľa predložil písomne úpravu *„rozsudového návrhu“*. Za účelom doručenia tohto návrhu žalovanej, aby sa k nemu v lehote 10 dní vyjadrila, okresný súd pojednávanie v predmetnej veci uznesením odročil na 24. jún 2004.

Podľa úradného záznamu spísaného na okresnom súde 24. júna 2004 žalovaná telefonicky ospravedlnila svoju neúčast' na tomto pojednávaní z dôvodu starostlivosti o nezaopatrované trojročné dieťa a požiadala o zaslanie zápisnice z pojednávania poštou.

Pojednávanie konané 24. júna 2004, na ktorom sa nezúčastnili účastníci konania ani právny zástupca sťažovateľa, bolo uznesením okresného súdu odročené za účelom vypočutia žalovanej dožiadaným Okresným súdom Považská Bystrica.

Listom doručeným 8. júla 2004 požiadal vo veci konajúci sudca Okresný súd Považská Bystrica o vypočutie žalovanej.

Dňa 28. júla 2004 vyšší súdny úradník Okresného súdu Považská Bystrica nechal pokynom predvolať žalovanú na výsluch 6. augusta 2004 a súčasne upovedomiť o tejto skutočnosti právneho zástupcu sťažovateľa.

Podľa zápisnice spísanej na Okresnom súde Považská Bystrica bola žalovaná 6. augusta 2004 vypočutá vyšším súdnym úradníkom. V ten istý deň bol daný pokyn na doručenie spisového materiálu v predmetnej veci späť okresnému súdu. Spisový materiál v predmetnej veci bol spolu so zápisnicou o výsluchu zo 6. augusta 2004 okresnému súdu doručený 12. augusta 2004.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želaného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na

splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh na plnenie v občianskoprávnej veci. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej zložitosti veci. Po skutkovej stránke však možno konštatovať, že v danom prípade ide o vec skutkovo zložitú, vyžadujúcu si vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania, ktoré môže spôsobiť predĺženie konania. Ústavný súd túto skutočnosť pri svojom rozhodovaní zohľadnil.

B) Pri hodnotení správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd zistil, že sťažovateľ bol počas celej doby predmetného konania zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, ktorý reagoval na výzvy okresného súdu a zúčastňoval sa jednotlivých pojednávaní.

Zo skutkových zistení ústavného súdu však vyplýva, že aj sťažovateľ svojím správaním prispel k spomaleniu postupu súdu v predmetnom konaní. O tejto skutočnosti svedčí aj fakt, že k zaplateniu preddavku na trovy znaleckého dokazovania zo strany sťažovateľa došlo až po uplynutí viac ako siedmich mesiacov od vydania uznesenia č. k. 13 C 623/96-42 z 13. júna 1997 (doručené koncom júna 1997 právnemu zástupcovi sťažovateľa), pričom v dôsledku vzniknutej závlady pri doručovaní urgencií sťažovateľovi

bol okresný súd nútený pristúpiť k doručovaniu písomností prostredníctvom Mestskej polície Považská Bystrica.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd pripomína, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly a účelný postup súdu v konaní pristupuje procesná povinnosť účastníka konania prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností (§ 101 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku – ďalej len „OSP“).

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil dlhšie obdobie nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré malo vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Uvedené obdobie trvalo takmer 11 mesiacov, t. j. od 14. novembra 1995, keď bol doručený spisový materiál v predmetnej veci okresnému súdu, a trvalo až do 3. decembra 1996, keď bol okresným súdom vykonaný výsluch pracovníčky právneho zástupcu s'ťažovateľa. Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označenom období bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočný priet'ah v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

K predĺženiu konania v predmetnej veci, ako už bolo vyššie uvedené, došlo aj v dôsledku skutkovej zložitosti veci, ktorá si vyžiadala vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania. K eliminovaniu následku skutkovej zložitosti veci, ktorým je predĺženie konania, môže podľa ústavného súdu významnou mierou prispieť svojim aktívnym správaním predovšetkým účastník konania, ktorý predloží súdu na preukázanie svojich tvrdení listinné, ako aj iné dôkazy.

Podľa zistenia ústavného súdu v predmetnom konaní bol okresný súd v rámci vykonávania dokazovania nútený vyzývať nielen iné subjekty, ale aj samotného s'ťažovateľa ako účastníka konania na predloženie listinných dôkazov preukazujúcich jeho tvrdenia. V dôsledku závad vzniknutých pri doručovaní písomností ako na strane s'ťažovateľa, tak i na

strane žalovanej musel okresný súd pristúpiť k zisťovaniu ich pobytu i doručovaniu písomností prostredníctvom polície a v záujme hospodárnosti a urýchlenia konania následne aj k výsluchu žalovanej ako účastníčky konania dožiadaným súdom. Vzhľadom na tieto skutočnosti predĺženie konania o čas potrebný na vykonanie dokazovania zabezpečením podkladov pre rozhodnutie okresného súdu vo veci, ako aj čas potrebný na zabezpečenie súčinnosti účastníkov konania v prípade, že okresný súd na dosiahnutie tohto cieľa využíval všetky zákonné prostriedky, nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu.

Pri svojom rozhodovaní ústavný súd prihliadol aj na skutočnosť, že predmetné konanie bolo predĺžené aj o obdobia, počas ktorých v predmetnej veci rozhodoval krajský súd o odvolaniach podaných proti rozsudkom okresného súdu č. k. 16 C 623/96-93 z 29. apríla 1999 a č. k. 16 C 623/96-142 z 3. júna 2002. Obidva rozsudky okresného súdu boli krajským súdom zrušené a vrátené na ďalšie konanie okresnému súdu ako nepreskúmateľné (uznesenie sp. zn. 23 Co 2172/99 z 26. októbra 1999 a uznesenie sp. zn. 8 Co 177/03 z 31. júla 2003). Na uvedených obdobiach, ktoré spolu trvali viac ako osem mesiacov (od 14. septembra 1999 do 31. januára 2000 a od 19. júna 2003 do 9. októbra 2003) a predĺžili súdne konanie, mal teda významný podiel okresný súd.

Vzhľadom na skutočnosť, že okrem vyššie vymedzeného takmer jedenásťmesačného obdobia nečinnosti okresného súdu mali na celkovú dĺžku konania v predmetnej veci vplyv aj nedostatky v činnosti okresného súdu, ústavný súd posúdil predmetné konanie ako pomalé a neúčinné, t. j. ako konanie so zbytočnými priet'ahmi zavinenými okresným súdom, v dôsledku čoho došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. S ohľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo s'ťažovateľa bolo porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk, pričom tento nárok odôvodnil predovšetkým dĺžkou celého konania, ktoré trvá už deväť rokov, ako aj tým, že uvedenú sumu považuje za primeranú, pretože sťažovateľ *„s neustálymi prieťahmi stráca dôveru v súdny systém, ktorého prvoradou úlohou je chrániť práva a oprávnené záujmy osôb“*, a tým, že nečinnosťou okresného súdu pretrváva u sťažovateľa stav právnej neistoty, ktorý môže odstrániť jedine právoplatné meritórne rozhodnutie v predmetnej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 15 000 Sk. Táto suma zohľadňuje predmet konania okresného súdu, dĺžku zbytočných prieťahov v konaní spôsobenú nečinnosťou a nedostatkami v činnosti okresného súdu,

správanie sťažovateľa, ktorým prispel k predĺženiu konania, ako aj s týmito skutočnosťami spojenú ujmu sťažovateľa.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadost'učineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

4. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom „vo výške 4 764,40 Sk (za 2 úkony právnej služby po 1 865,81 Sk – príprava a prevzatie zastúpenia a sťažnosť, 2-krát režijný paušál po 136 Sk, DPH 19 % - 760,68 Sk)“ na účet jeho právneho zástupcu.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety v spojení s § 16, § 1 ods. 3, § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceneľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 540 Sk (základom pre výpočet je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk) a hodnota režijného paušálu 136 Sk.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia spolu 4 764 Sk neodporuje platným právnym predpisom, a preto priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej výške uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2004